

Οι Αρχές της Περούτζια για τη δημοσιογραφία:

Δουλεύοντας με
μάρτυρες δημοσίου
συμφέροντος
στην ψηφιακή εποχή

12 ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

Συγγραφείς

Julie Posetti

Ανώτερη Ερευνήτρια στο Reuters
Institute for the Study of Journalism του
Πανεπιστημίου της Οξφόρδης

Dr Suelette Dreyfus

Ειδικός Επιστήμονας του
Πανεπιστημίου της Μελβούρνης,
Εκτελεστική Διευθύντρια του Blueprint
for Free Speech

Naomi Colvin

Διευθύντρια Προγράμματος Blueprint
for Free Speech στο Ηνωμένο Βασίλειο

Προστατέψτε τις πηγές σας. Υπερασπίστε την ανωνυμία.

Επικεντρωθείτε στη δική σας ψηφιακή ασφάλεια για να αποφύγετε ακούσια αποκάλυψη της εμπιστευτικής πηγής σας.

Αναγνωρίστε ότι ακόμα κι αν δουλεύετε με τα υψηλότερα επίπεδα ψηφιακής ασφάλειας ενδέχεται να μην μπορέσετε να προστατεύσετε μια εμπιστευτική πηγή να μη αποκαλυφθεί η ταυτότητα της.

Η δέσμευση ενός δημοσιογράφου να προστατεύει την ανωνυμία των εμπιστευτικών πηγών και των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος θα πρέπει να παραβιάζεται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις.

2 Παρέχετε πιο ασφαλείς τρόπους στις πηγές να κάνουν την ‘πρώτη επαφή’.

Η πρώτη επαφή είναι συχνά ο τρόπος με τον οποίο ένας δημοσιογράφος και ένας μάρτυρας δημοσίου συμφέροντος μπορούν να συνδεθούν σε μια μεταγενέστερη έρευνα, ακόμη και αν και οι δύο τους χρησιμοποιούν κρυπτογράφηση.

Βοηθήστε τους ενδεχόμενους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος να γνωστοποιήσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί σας χρησιμοποιώντας μη αναγνωρίσιμα και κρυπτογραφημένα κανάλια. Συμπεριλάβετε ψηφιακές διευθύνσεις, ονόματα χρηστών ή δημόσια κλειδιά στα δημόσια στοιχεία επικοινωνίας σας.

Ανακοινώστε εκ των προτέρων πότε θα παραβρεθείτε σε δημόσιες εκδηλώσεις.

Αναφέρετε τις ευρείες συνέπειες των απειλών κατά της προστασίας του απορρήτου στην Ψηφιακή Εποχή που υπονομεύουν το δικαίωμα του κοινού στην πληροφόρηση, θέτοντας σε κίνδυνο την εμπιστευτικότητα της πηγής.

Αναγνωρίστε το τμήμα του μάρτυρα δημοσίου συμφέροντος, βοηθήστε τις πηγές σας να σκεφτούν σοβαρά τι θα συμβεί όταν δημοσιευθεί το άρθρο

3

Συμπεριφερθείτε με αξιοπρέπεια και σεβασμό στο άτομο που διατρέχει σημαντικό κίνδυνο που σας εμπιστεύεται τα μυστικά και την ταυτότητα του σε μια προσπάθεια να αποκαλύψει πληροφορίες για το δημόσιο συμφέρον.

Αναλογιστείτε τις δικές σας ευθύνες και του εκδότη σας για την ασφάλεια των πηγών σας και την νομική τους υπεράσπιση (όπου απαιτείται).

Συζητήστε το άρθρο και τους πιθανούς νομικούς κινδύνους με τους εκδότες σας στην αρχική διεργασία του άρθρου.

4

Επικεντρωθείτε στην αξία που έχει η πληροφορία για το δημόσιο συμφέρον παρά στη στάση και στις απόψεις της πηγής σας

Μην απορρίπτετε τις πληροφορίες που παρέχονται από μια πηγή επειδή διαφωνείτε με το κίνητρο, τη φιλοσοφία, τη στάση ή τις δημόσιες δηλώσεις τους.

Ενώ οι πληροφορίες πρέπει να κρίνονται ανεξάρτητα, παραμένει σημαντικό να αξιολογείτε το κίνητρο της πηγής σας. Να λαμβάνετε υπόψη την πιθανότητα ανακρίβειών στα σύνολα δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των κακόβουλων λογισμικών.

Βεβαιωθείτε ότι εφαρμόζετε τα ίδια πρότυπα ελέγχου επαλήθευσης πριν από τη δημοσίευση των πληροφοριών που παρέχονται από εμπιστευτική πηγή, όπως θα κάνατε για οποιαδήποτε δεδομένα ή περιγραφή μάρτυρα.

Αναλάβετε την ευθύνη για την ψηφιακή σας άμυνα και χρησιμοποιήστε κρυπτογράφηση.

5

Η κρυπτογράφηση υπερασπίζεται την ελευθερία του Τύπου, αλλά δεν εγγυάται την εμπιστευτικότητα.

Τα ίχνη ψηφιακών δεδομένων μπορούν να οδηγήσουν στην αποκάλυψη της ταυτότητας μιας πηγής.

Χρησιμοποιήστε την κρυπτογράφηση σε ψηφιακή μορφή επικοινωνίας με εμπιστευτικές πηγές και μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος, αλλά να έχετε επίγνωση των περιορισμών της, ιδίως όσον αφορά τα μεταδεδομένα.

Επιδείξτε καλές τακτικές σε άλλους δημοσιογράφους στο θέμα αυτό.

Αποφύγετε την απερίσκεπτη μετάδοση περιγραφών για θέματα αντιτρομοκρατίας ή εθνικής ασφάλειας που χρησιμοποιούνται για να δικαιολογούν τις παρακάμψεις κρυπτογράφησης και τις σχετικές παραβιάσεις του απορρήτου που υπονομεύουν την ερευνητική δημοσιογραφία.

6

Προσδιορίστε τις μεγαλύτερες απειλές για εσάς και την πηγή σας. Λάβετε μέτρα για να προστατέψετε και τους δυο σας.

Διεξάγετε αξιολόγηση κινδύνου για το άρθρο το οποίο γράφετε και την πηγή με την οποία συνεργάζεστε.

Εξετάστε πότε πρέπει να χρησιμοποιείτε πρακτικές επικοινωνίας αναλογικής εποχής, όπως κατ'ιδίαν συναντήσεις.

Χρησιμοποιήστε οργανώσεις όπως το The Signals Network που επιδιώκουν να διευκολύνουν τις σχέσεις μεταξύ μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, δημοσιογράφων, εμπειρογνομόνων σε θέματα ασφάλειας και ειδικούς δικηγόρους.

7 Εξηγείστε τους κινδύνους της ψηφιακής έκθεσης στην πηγή σας ή στον μάρτυρα δημοσίου συμφέροντος. Εκπαιδεύστε τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος στη στοιχειώδη ψηφιακή ασφάλεια.

Εξηγείστε τους κινδύνους της ψηφιακής επικοινωνίας όσον αφορά υποκλοπές, μαζική παρακολούθηση, στοχευμένη παρακολούθηση και μεταβίβαση μεταδεδομένων.

Βεβαιωθείτε ότι η πηγή σας νιώθει σιγουριά με τα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιείτε για να επικοινωνείτε.

Εξηγείστε τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν αυτά τα εργαλεία. Βοηθήστε την πηγή σας να κατανοήσει τους κινδύνους της ψηφιακής επικοινωνίας που ισχύουν στην περίπτωση τους.

Σκεφτείτε να μοιραστείτε βοηθήματα που περιγράφουν συνοπτικά αμυντικές τεχνικές για να υποστηρίξετε την αυτοκατευθυνόμενη μάθηση της πηγής σας.

8

Δημοσιεύστε πρωτότυπα έγγραφα και σύνολα δεδομένων, όπου αυτό είναι δυνατόν και ασφαλές.

Χρησιμοποιήστε τεχνικές στατιστικής και οπτικοποίησης δεδομένων που επιτρέπουν στους αναγνώστες να κατανοήσουν τη σημασία ενός ολόκληρου συνόλου δεδομένων.

Να είστε ανοιχτοί σε διεθνείς και άλλες συνεργασίες για μεγάλα σύνολα δεδομένων, τα οποία μπορούν να επωφεληθούν από μια σειρά προοπτικών.

Φτιάξτε αρχεία υλικού από πηγές με δυνατότητα αναζήτησης διαθέσιμα στο κοινό.

Να γνωρίζετε τους κινδύνους που συνεπάγεται η δημοσίευση των αρχικών συνόλων δεδομένων και δουλέψτε να τους μετριάσετε.

9

Διαγράψτε με ασφάλεια τα δεδομένα που παρείχαν οι πηγές, όταν σας ζητηθεί, σύμφωνα με τις δεοντολογικές, νομικές και εργοδοτικές υποχρεώσεις.

Έγγραφα και τα μεταδεδομένα τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό της πηγής τους. Να είστε προσεκτικοί πώς και πού τα μοιράζεστε. Λάβετε τεχνικές συμβουλές.

Κρυπτογραφήστε τα δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στον σκληρό δίσκο του υπολογιστή σας ή σε φορητή συσκευή.

Κατανοήστε ότι η διαγραφή δεδομένων στο λειτουργικό σας σύστημα σημαίνει ότι ΜΠΟΡΕΙ να είναι ακόμα ανακτήσιμα. Σιγουρευτείτε ότι η διαγραφή επεγγράφει τα δεδομένα αρκετές φορές για να βεβαιωθείτε ότι δεν είναι δυνατόν να ανακτηθούν.

Όπου είναι απαραίτητο, ασφαλίστε τη διαγραφή, για να βεβαιωθείτε ότι δεν είναι δυνατή η ανάκτηση.

Για πληροφορίες υψηλού κινδύνου, ίσως χρειαστεί να καταστρέψετε τη συσκευή για να διασφαλίσετε τη διαγραφή.

10

Βεβαιωθείτε ότι τα ψηφιακά drop boxes παρέχουν καλό επίπεδο ασφάλειας και ανωνυμίας.

Υπάρχουν διαθέσιμα διάφορα συστήματα drop box, τα οποία επιτρέπουν στις πηγές να στέλνουν έγγραφα σε δημοσιογράφους και να συνεχίσουν να επικοινωνούν μαζί τους χωρίς να αποκαλύπτουν την ταυτότητά τους. Οι περισσότεροι χρησιμοποιούν το δίκτυο Tor ή άλλο παρόμοιο σύστημα.

Λάβετε τεχνικές συμβουλές πριν εγκαταστήσετε drop box και κατανοείστε τι απαιτείται για τη λειτουργία και τη συντήρησή του.

Παρέχετε σαφείς οδηγίες στις πηγές για τη σωστή χρήση του drop box και τους πιθανούς κινδύνους. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη δημοσίευση επεξηγηματικών σημειώσεων ή βίντεο στον ιστότοπό σας.

Κατανοήστε το νομικά και ρυθμιστικά πλαίσια για την προστασία εμπιστευτικών πηγών και μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος.

Εξοικειωθείτε με τους νόμους προστασίας των πηγών και μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος στην περιοχή σας και σε διεθνές επίπεδο, κατανοώντας ότι οι διακηρύξεις των Ηνωμένων Εθνών ισχύουν τόσο online όσο και offline.

Επιτρέψτε στην πηγή σας να μάθει για τη νομική προστασία που τους παρέχεται, αν υπάρχει.

Σε επίπεδο ΟΗΕ, δικαιώματα που ισχύουν offline ισχύουν επίσης και online.

Αναφέρετε προσπάθειες για τη διασφάλιση καλύτερης νομικής προστασίας των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος.

12

Ενθαρρύνετε τους εκδότες να παρέχουν σωστή ασφάλεια δεδομένων και κατάλληλη εκπαίδευση σε δημοσιογράφους.

Επιμείνετε στην υιοθέτηση πολιτικών και κατευθυντήριων γραμμών στην αίθουσα σύνταξης που αναγνωρίζουν τις απειλές της Ψηφιακής Εποχής κατά της προστασίας των πηγών.

Επισημάνετε τους νομικούς και συντακτικούς κινδύνους από εφησυχασμό στα θέματα αυτά.

Εάν είστε συντάκτης ή εκδότης, ανταποκριθείτε κατάλληλα στους κινδύνους.

Βεβαιωθείτε ότι ο οργανισμός σας διαθέτει στρατηγική για την υπεράσπιση της ψηφιακής ασφάλειας που ενσωματώνει την αναλογική ασφάλεια, την ψηφιακή ασφάλεια, τη νομική πολιτική και την κατάρτιση.

Εάν είστε ανεξάρτητος δημοσιογράφος, επικοινωνήστε με το συνδικάτο ή με ΜΚΟ για βοήθεια.

Ευχαριστίες

Στο Open Society Initiative for Europe στο πλαίσιο των Open Society Foundations, στο Reuters Institute for the Study of Journalism του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, στο Thomson Reuters Foundation, στο Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης, στους Nishith Desai Associates και S. Welsh.

Οργανισμοί εταίρων του ιδρύματος

Το Reuters Ινστιτούτο Μελέτης της Δημοσιογραφίας (RISJ) του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, το Διεθνές Κέντρο Δημοσιογράφων (ICFJ), Δίκτυο Διεθνούς Ερευνητικής Δημοσιογραφίας (GIJN), το World Editors Forum, το The Signals Network

Πηγές

BlueprintForFreeSpeech.net
TheSignalsNetwork.org
ΟΥΝΕΣΚΟ, Η προστασία πηγών της δημοσιογραφίας στην ψηφιακή εποχή (2017)
<https://en.unesco.org/unesco-series-on-internet-freedom>

Η προέλευση Των Αρχών της Περούτζια

Οι Αρχές της Περούτζια αναπτύχθηκαν από τους συγγραφείς σε συνεργασία με συνάντηση 20 διεθνών δημοσιογράφων και εμπειρογνομόνων που παρουσίασε το Blueprint for Free Speech κατά τη διάρκεια του Διεθνούς Φεστιβάλ Δημοσιογραφίας στην Περούτζια της Ιταλίας τον Απρίλιο του 2018.

Οι συντάκτες στη συνέχεια διαβουλευτήκαν με την ευρύτερη ερευνητική δημοσιογραφία, τις νομικές και ακαδημαϊκές κοινότητες για να βελτιώσουν τις Αρχές.

